

RMDS/G 06.30

1. izdanje
01.06.2007.

SALW i rodne uloge

Šef kancelarije,
SEESAC,
UNDP Beograd,
Hadži Milentijeva 30
11000 Beograd,
Srbija

E-mail: rmds@undp.org.yu
Telefon: (+381) (11) 344 63 53
Faks: (+381) (11) 344 63 56

Informacija o prevodu prema ISO Vodiču 47

Tip dokumenta: Regionalni standardi razoružanja na mikro nivou	Originalna RMDS/G	referenca: 06.30	Jezik prevoda: Bosanski, srpski i hrvatski (BSH)
			Originalni broj i datum izdanja RMDS/G 06.30 (2007)

Naslov prevoda: SALW i rodne uloge
--

Naslov originala: SALW and gender

Izjava o izvoru i potvrda autentičnosti: Ovaj dokument je prevod originalnog engleskog (britanskog) teksta, kojeg je objavio SEESAC Beograd, Srbija. Njegovu tačnost SEESAC je potvrdio na osnovu raspoloživih tehničkih informacija, te ga tako priznao kao zvaničan prevod

Datum objavljivanja prevoda: 2007.
--

Upozorenje

Ovaj dokument važi od datuma navedenog na naslovnoj stranici. Pošto su Standradi za regionalno razoružanje na mikro nivou (Regional Micro-Disarmament Standards, RMDS) podložni redovnom pregledanju i revidiranju, korisnici bi trebalo da redovno posećuju Web lokaciju RMDS projekta kako bi proverili trenutno stanje: www.seesac.org

Obaveštenje o autorskim pravima

Ovaj dokument predstavlja Standard za regionalno razoružanje na mikro nivou u jugoistočnoj i istočnoj Evropi (RMDS) i zaštićeno je vlasništvo UNDP. Ovaj dokument u celini, kao ni jedan njegov deo, ne smeju biti reprodukovani, čuvani ili prenošeni ni u kakvom obliku, niti bilo kojim sredstvima, za bilo koju drugu svrhu bez prethodnog pisanog dopuštenja dobijenog od SEESAC-a, koji zastupa UNDP.

Ovaj dokument se ne sme prodavati.

Šef kancelarije,
SEESAC,
UNDP Beograd,
Hadži Milentijeva 30
11000 Beograd,
Srbija

E-mail: rmds@undp.org.yu
Telefon: (+381) (11) 344 6353
Faks: (+381) (11) 344 6356

Sadržaj

Sadržaj	iii
Predgovor	iv
Uvod	
SALW i rodne uloge	6
1 Cilj	6
2 Reference	6
3 Termini i definicije	6
4 Istorijat	6
5 Konvencije, okviri i smernice	7
6 Prihvatanje pitanja roda	8
7 Uticaj SALW na muškarce i žene	8
8 Zloupotreba malokalibarskog oružja iz muške perspektive	8
9 Jačanje ženskih organizacija	9
10 Promovisanje ženskog političkog angažovanja	9
11 Veća spremenost bezbednosnih institucija da reaguju na problem rodnih uloga	9
Aneks A (Normativni) Reference	11
Aneks B (Informativni) Reference	12
Aneks C (Informativni) Termini i skraćenice	14
Annex D (Informative) Lista-podsetnik UNDP-a za uključivanje pitanja roda u projektne ili strateške dokumente	20
Aneks E (Informativni)	21
Analiza posledica oružanog nasilja (2007)	21
Aneks F (Informativni)	22
Uključivanje pitanja roda u oblasti vezane za SALW i tematiku AVPP	22

Predgovor

Na dan 8. maja 2003. godine raspravljalo se o razvijanju standarda i smernica za regionalno razoružanje na mikro nivou¹ tokom seminara o „lakom i malokalibarskom naoružanju **SALW – Godinu dana posle primene Plana Pakta za stabilnost**“ čiji je sponzor bio Regionalni centar za pomoć pri verifikaciji i implementaciji kontrole naoružanja (RACVIAC). Postignuta je opšta saglasnost o tome da su takvi standardi i smernice poželjni, i SEESAC se složio da razradi okvire, a zatim i da preuzme odgovornost za budući razvoj regionalnih standarda. Dogovoreno je da će Regionalni standard razoružanja na mikro nivou (RMDS) biti organizovan tako da pruža podršku radu na operacionalnom nivou, i da će ići dalje od veoma uopštenih dokumenata o „najboljoj praksi“ kakvi su trenutno dostupni. Posle široke rasprave između zainteresovanih strana u vezi sa statusom RMDS, dogovoreno je da će se termin „standardi“ koristiti da se naznače tehnička pitanja, dok će se „smernice“ odnositi na „programska“ pitanja.

Ovaj RMDS² odražava razvoj operativnih procedura, prakse i normi koje su se pojavile tokom prethodne četiri godine u oblasti kontrole lakog i malokalibarskog naoružanja (Small Arms and Light Weapons, SALW)³. U oblasti regiona i van njega utvrđeni su primeri najbolje i najnovije prakse, i prikazani prema potrebi u okviru ovih RMDS/G.

SEESAC ima mandat po Planu za regionalnu implementaciju Pakta za stabilnost (Stability Pact Regional Implementation Plan) da, između ostalog, ispunjava sledeće operativne ciljeve: 1) da razmenjuje informacije i unapređuje saradnju u uspostavljanju i primeni SALW programa i pristupa u nadzoru i smanjenju naoružanja među akterima u regionu; i da 2) uspostavlja veze i koordinira ovaj program sa drugim relevantnim regionalnim inicijativama. Razvoj RMDS je jedno od sredstava da se taj mandat ispuni.

Rad na pripremi, prover i revidiranju tih standarda vodi SEESAC, uz podršku međunarodnih, vladinih i nevladinih organizacija i konsultanata. Najnovija verzija svakog standarda, zajedno s informacijama o radu na razvoju, može se naći na Web lokaciji www.seesac.org. RMDS će biti revidiran barem svake treće godine, kako bi odražavao razvoj SALW normi i praksi nadzora, i kako bi izmene bile uvedene u međunarodnu regulativu i zahteve. Poslednja revizija urađena je 1. marta 2006, i rezultat toga je razvoj Standarda UN integrisanog razoružanja, demobilizacije i reintegracije (IDDRS) www.unddr.org, koji sadrže i RMDS/G kao normativnu odrednicu po pitanjima razoružanja i kontrole SALW.

¹ Definiše se kao: “Nadziranje, prikupljanje, kontrolisanje i konačno uništavanje malokalibarskog naoružanja, odgovarajuće municije i eksploziva i lakog naoružanja kod boraca, a često i kod civilnog stanovništva. Ono podrazumeva razvoj odgovornih programa upravljanja oružjem i municijom”. Nekada se koristio kao sinonim za kontrolu SALW, ali je danas kontrola SALW opšte prihvaćeni termin. Termin razoružanje na mikro-nivou se u ovom dokumentu koristi samo radi doslednosti u nazivu RMDS/G, kako se ne bi menjao naslov standarda.

² Plan i format RMDS zasnovani su na izuzetno uspešnim Međunarodnim standardima protivminske akcije (International Mine Action Standards, IMAS). SEESAC se zahvaljuje Službi UN za protivminsko delovanje (UNMAS) na saradnji tokom razvoja RMDS.

³ Ne postoji dogovorena međunarodna definicija za SALW. Za svrhe RMDS može se primeniti sledeća definicija: “**Sva smrtonosna konvencionalna borbena tehnika koju mogu nositi pojedinačni borci ili lako vozilo, i koja ne zahteva značajne mogućnosti logističke podrške i održavanja.**”

Uvod

Lako i malokalibarsko naoružanje i municija (SALW) su sami po sebi opasni. U pogrešnim rukama, i u dovoljnim količinama, mogu uticati na političku destabilizaciju i dovesti do razbuktavanja konflikta. Kao takvi mogu prouzrokovati veliku opasnost kako za nacionalnu vladu tako i za međunarodne i regionalne mirnodopske napore. Jedan od najefikasnijih načina da se drže pod kontrolom je putem intervencija i programa kontrole SALW.

Kada je u pitanju SALW ispoljava se različitost polova. Muškarci i žene, mladići i devojke imaju različite stavove i iskustva u pogledu SALW, što se vidi iz statističkih podataka. Na području jugoistočne Evrope⁴ u 99 posto slučajeva muškarci su ti koji čine krivična dela uz upotrebu vatrenog oružja, i oni su u 85 odsto slučajeva i žrtve. Sa druge strane, žene su samo u jedan posto slučajeva počinioci, ali u 15 posto slučajeva žrtve.⁵ Jasno je da kada žene stradaju od vatrenog oružja, ono je u rukama muškaraca. Ipak, pitanje SALW i rodnih uloga još nije dovoljno istraženo. Ovaj RMDS/G predstavlja kulminaciju istraživanja i posla koji je na tu temu urađen, i namenjen je onima koji pokušavaju da u programe vezane za SALW ubace i aspekt rodnih uloga, odnosno koji razvijaju posebne programe koji se bave pitanjima rodnih uloga i SALW. Ovaj dokument sadrži i neke ideje iz 'SEESAC-ove Strategije o rodnim ulogama u kontekstu kontrole SALW i aktivnosti AVPP⁶.

⁴ JIE se odnosi na zemlje zapadnog Balkana – Albanija, Bosna i Hercegovina, Hrvatska, Bivša Jugoslovenska Republika Makedonija, Privremena uprava UN na Kosovu, Crna Gora i Srbija.

⁵ Statistički podaci izvučeni su iz nacionalnih medijskih izveštaja EUSAC/UNDP-a i Analize ukorenjenog nasilja uz upotrebu oružja urađene na osnovu ovih izveštaja. U cilju međusobnog upoređivanja, dati su podaci koji se odnose samo na period od 01. januara – 31. aprila, jer je sistem analize posledica nasilja praćenog oružjem "zaživeo" u većini zemalja tek 1. januara 2007.

⁶ Programi sprečavanja oružanog nasilja.

SALW i rodne uloge

1 Cilj

Ovaj RMDS/G utvrđuje neke vodeće principe za rešavanje problema SALW iz perspektive rodni uloga. U njemu su date smernice o tome koja pitanja treba uzeti u obzir prilikom planiranja projekata ili programa koji se bave odnosom različitih polova prema SALW, kao i neki predloženi pristupi i polazišta.

2 Reference

Lista normativnih referenci data je u Aneksu A. Normativne reference su važni dokumenti na koje se poziva u ovom standardu, i koje čine sastavni deo odredbi istog. Informativne reference nalaze se u Aneksu B

3 Termini i definicije

Lista termina i definicija iz ovog Vodiča navedena je u Aneksu A. Kompletan glosar svih termina i definicija iz serije RMDS dat je u RMDS 02.10.

U RMDS seriji standarda, reči 'mora', 'treba' i 'može' se koriste radi izražavanja određene mere pridržavanja. Upotreba ovih reči je u skladu sa jezikom koji se koristi u svim ISO standardima i smernicama.

- a) 'mora' se koristi za iznošenje zahteva, metoda ili specifikacija koji se primenjuju u cilju saobražavanja standardu;
- b) 'treba' se koristi za ukazivanje na preporučene zahteve, metode ili specifikacije; i
- c) 'može' se koristi za ukazivanje na mogući metod ili pravac delovanja.

Rodne uloge se mogu definisati kao niz društveno izgrađenih karakteristika, koje su promenljive i formiraju se u zavisnosti od konteksta ukojem ljudi žive, za razliku od pola, koji podrazumeva biološke razlike i ne može se (ili se retko može) promeniti.

4 Istorijat

Statistika o nasilju vezanom za SALW u jugoistočnoj Evropi (i šire) pokazuje da je priroda ovog fenomena zasnovana na rodni ulogama.⁷ Nasilje uz upotrebu vatrenog oružja gotovo isključivo čine muškarci, a muškarci su i žrtve u najvećem broju slučajeva. Poređenja radi, žene su gotovo uvek žrtve nasilja uz upotrebu malokalibarskog oružja a retko počinioci. Osim toga što su direktne žrtve povreda nanetih vatrenim oružjem, žene su i na druge načine ugrožene oružanim nasiljem. Postoje razne socijalne i ekonomske posledice koje žene trpe: kada neki muškarac pogine ili bude povređen, na primer, žene mogu ostati same da se brinu o kući i obezbeđuju finansije.

⁷ Vidi statistiku za zapadni Balkan. Kompletni statistički podaci dati su u Aneksu E – Analiza posledica nasilja uz upotrebu oružja (2007).

Osnovni način na koji su žene u jugoistočnoj Evropi ugrožene vatrenim oružjem je u kontekstu nasilja u porodici, koje je izuzetno rasprostranjeno u ovom regionu.⁸ Pokazalo se da vatreno oružje može znatno da poveća verovatnoću fatalnog ishoda nasilja, bilo da je oružje u legalnom ili nelegalnom posedu.⁹ Nadalje, oružje može imati ogroman uticaj na život žena čak i ako nije nikad upotrebljeno, jer se često koristi kao sredstvo zastrašivanja ili pretnji.¹⁰

Iz perspektive muškaraca potrebno je sagledati ulogu koju socijalizacija ima u održavanju nasilja i agresije, naročito u pogledu upotrebe vatrene oružja kako među muškarcima tako i među ženama. Zašto je upotreba oružja od strane muškaraca pravilo u mnogim kulturama?¹¹ Šta dovodi do razvijanja sklonosti ka nasilnom rešavanju sukoba? Isto tako važno je razumeti zašto istovremeno veliki broj muškaraca ne koristi oružje, pokušavajući da se bavi razlozima koji navode ostale da upotrebe silu.¹²

Rešenje problema velike količine malokalibarskog oružja, zasnovano na principu rodne ravnopravnosti, treba da uzme u obzir sva navedena pitanja. Potrebno je promeniti stavove, ponašanje i zakonodavstvo. Same žene moraju se uključiti u ovaj proces, jer su one često otvorenije za priču o podržavanju razoružanja i smanjenja broja oružja koje cirkuliše u društvu. Zbog toga treba podržati žene da uđu u proces odlučivanja o pitanjima bezbednosti, među kojima i o smanjenju i nacionalnoj kontroli SALW, koja se tradicionalno smatraju isključivo domenom muškaraca.

5 Konvencije, okviri i smernice

Sledeće konvencije, okviri i smernice su od značaja za pitanje SALW i rodni uloga.

- a) 'Ženevska deklaracija o oružanom nasilju i razvoju'.¹³ Stavke koje se odnose na rodne uloge i malokalibarsko oružje:
 - Podsticati na sveobuhvatan pristup pitanjima smanjenja oružanog nasilja, prihvatajući različite situacije, potrebe i resurse muškaraca i žena, mladića i devojaka, kako se navodi u odredbama rezolucija Saveta bezbednosti UN 1325¹⁴ i 1612,¹⁵ i
 - Obezbediti da inicijative sprečavanja i smanjenja oružanog nasilja budu usmerene na specifične rizične faktore i grupe, i da budu povezane sa programima koji pojedincima i zajednicama pružaju nenasilne mogućnosti zarađivanja za život
- b) Osam tačaka dnevnog reda UNDP-a za unapređenje položaja žena i rodne ravnopravnosti u kontekstu sprečavanja krize i oporavka.¹⁶
- c) Program aktivnosti Ujedinjenih Nacija za sprečavanje, borbu protiv i zaustavljanje nelegalne trgovine malokalibarskim i lakim naoružanjem u svim njegovim aspektima'.¹⁷ Stavke vezane za pitanje roda i malokalibarskog oružja:

⁸ 'Međunarodni standardi o nasilju u porodici i njihova primena na zapadnom Balkanu', Beograd, 2006, str. 21.

⁹ 'Nasilje u partnerskim odnosima i problem malokalibarskog oružja', IANSA Ženski portal, <http://www.iansa.org/women/partner-violence.htm>, 28. maj 2007.

¹⁰ Podaci iz jednog ženskog prihvatilišta u Bosni pokazuju da je čak jedna od dve žene koje su se javile u prihvatilište doživela pretnje vatrenim oružjem.

¹¹ Prvi rad na ovu temu nalazi se u SEESAC-ovoj publikaciji, 'Kult oružja u jugoistočnoj Evropi', maj 2006.

¹² Centar za humanitarni dijalog, 'Karika koja nedostaje: Vodič za smanjenje oružanog nasilja angažovanjem parlamenta', 2007, str. 84.

¹³ 'Ženevska deklaracija', <http://www.iansa.org/issues/documents/armed-violence-and-development-geneva-declaration.pdf>, 28. maja 2007.

¹⁴ Rezolucija Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija 1325 o ženama, miru i bezbednosti, <http://www.peacewomen.org/un/sc/1325.html>, 28. maja 2007.

¹⁵ Rezolucija Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija 1612 (2005), <http://www.un.org/special-rep/children-armed-conflict/Download/S-RES-1612e.pdf>, pristupljeno 28. maja 2007.

¹⁶ Osam tačaka dnevnog reda UNDP-a za unapređenje položaja žena i rodne ravnopravnosti u kontekstu sprečavanja krize i oporavka, http://www.undp.org/bcpr/documents/gender/eight_points_agenda.pdf, pristupljeno 21. maja 2007.

- *Ozbiljno zabrinuti* zbog razornih posledica koje oružje ima na decu, koja su često žrtve oružanih sukoba ili su prisiljena da postanu deca vojnici, kao i zbog negativnog uticaja na žene i starije, i u tom kontekstu, uzimajući u obzir posebnu sednicu Generalne skupštine Ujedinjenih nacija o deci....

6 Prihvatanje pitanja roda

Prvi korak u pravcu dobijanja rodno osetljive reakcije na SALW je uključivanje pitanja roda u projektne dokumente i nacionalne strategije koje se bave problemom velike rasprostranjenosti SALW. To je složen proces ali moguće je načiniti neke osnovne korake kako bi pitanje roda bilo razmatrano u svim fazama programa, od kreiranja do realizacije (Vidi Aneks D – Lista-podsetnik UNDP-a za uključivanje pitanja roda u projektne ili strateške dokumente). Uključivanje pitanja roda trebalo bi takođe da omogući da žene budu uključene na svim nivoima planiranja programa, počevši od kreiranja do realizacije, nadzora i evaluacije.

Aneks F – Uključivanje pitanja roda u funkcionalne oblasti vezane za SALW i tematiku AVPP predstavlja listu mogućih polaznih tačaka za sagledavanje kontrole SALW i prevencije oružanog nasilja iz perspektive rodnih uloga.

7 Uticaj SALW na muškarce i žene

Rasprostranjenost SALW je problem koji različito deluje na suprotne polove, ili pak na različite slojeve društva. Potrebno je prikupiti što je moguće više podataka razvrstanih prema polu kako bi se uočili postojeći trendovi i pronašla adekvatna rešenja. Podaci razvrstani prema polu mogu se pronaći u istraživanjima, medijskim izveštajima i analizama uticaja SALW. Iako informacije koje se nalaze u medijskim izveštajima po svojoj prirodi nisu naučnog karaktera, one nam mogu dati opštu sliku situacije i glavnih trendova. Kada se uporede još sa policijskim izveštajima, ako ovi postoje, mogu nam dati pokazatelje u kojoj meri se o ovom problemu piše, što je važno u smislu podizanja svesti o problemu nasilja uz upotrebu vatrenog oružja i kriminala.

Vrlo je važno da sva istraživanja o SALW sadrže podatke razvrstane prema polu i da se ti podaci distribuiraju kako bi se javnost upoznavala sa različitim uticajem koji SALW ima na muškarce, odnosno na žene.

8 Zloupotreba malokalibarskog oružja iz muške perspektive

Nasilje vezano za vatreno oružje mora se sagledati iz perspektive koja uvažava kako muške tako i ženske rodne uloge. Iz perspektive muškaraca to znači da treba pokušati razumeti njihovu motivaciju da poseduju i koriste oružje (koja je na području jugoistočne Evrope veoma visoka¹⁸), i pokušati prevazići društveno prihvaćene stereotipe rodnih uloga, prema kojima je oružje odlika muškosti, što je društveno prihvatljivo u jugoistočnoj Evropi.

Trebalo bi ohrabriti ove programe da podstiču pozitivne, nenasilne forme muškosti. Važno je istaći, međutim, da svaki program promene ponašanja mora biti dugoročan i integrisan, i imati podršku alternativnog obrazovanja i/ili zaposlenja za ciljnu grupu. Ovaj aspekt, dakle, trebalo bi sagledati u saradnji sa drugim relevantnim učesnicima koji rade na srodnim programima prevencije nasilja.

¹⁷ Program aktivnosti Ujedinjenih Nacija za sprečavanje, borbu protiv i zaustavljanje nelegalne trgovine malokalibarskim i lakim naoružanjem u svim njegovim aspektima : <http://disarmament.un.org/cab/poa.html>, pristupljeno 28. maja 2007.

¹⁸ Procenjuje se da u Srbiji otprilike 40 posto domaćinstava ima registrovano vatreno oružje; u Crnoj Gori, koja ima skoro 700.000 stanovnika procenjuje se da ima 175.000 komada oružja u posedu civila (kako legalnom tako i nelegalnom); na Kosovu se u rukama civila nalazi 350.000 komada oružja (kako u legalnom tako i u nelegalnom posedu). Ovo oružje gotovo isključivo poseduju muškarci. (statistika uzeta iz istraživanja o SALW Srbije, Crne Gore i Kosova.)

9 Jačanje ženskih organizacija

Ženske organizacije mogu imati važnu ulogu u podizanju svesti o uticajima SALW na žene i u lobiranju za bolje zakone o zaštiti žena i drugih žrtava nasilja u porodici. Mnoge ženske organizacije su već aktivne na polju nasilja u porodici, i zalažu se za poboljšanje zakona, ali potrebno je povezati problem nasilja u porodici i kontrole SALW, da bi se pokazalo da ove organizacije mogu takođe imati svoju ulogu u smanjenju broja osoba povređenih vatrenim oružjem ili koje su doživele pretnje ovim oružjem, i to jačanjem i poboljšanjem kontrole SALW. Potrebno je izgraditi kapacitete lobija civilnog društva za razoružanje u jugoistočnoj Evropi, u čemu ženske organizacije mogu odigrati važnu ulogu.

Da bi se to učinilo, moraju se prvo unaprediti kapaciteti ženskih organizacija koje se bave ovim problemom. To se može postići izgradnjom partnerstva između ženskih i međunarodnih organizacija, zatim distribucijom podataka razvrstanih prema polu koji pokazuju uticaj SALW na žene, i konačno putem seminara, naročito onih koji se koncentrišu na paket podrške podizanju svesti o SALW; ovaj paket daje nacrt čitavog ciklusa projekta kako bi se obezbedilo da aktivnosti budu ciljane i uspešne.

Ženske organizacije takođe imaju dosta važnih podataka o uticajima SALW na žene, i trebalo bi ih podržati da ih beleže i dostavljaju onima kojima je to potrebno.

10 Promovisanje ženskog političkog angažovanja

Učešće žena na svim nivoima političkog procesa je ključni korak ka poboljšanju kontrole SALW. Uključivanje većeg broja žena u političku sferu važan je korak ka većoj rodnoj ravnopravnosti, a posebno je značajan na polju kontrole SALW, jer žene su sklonije da podrže snažne mere kontrole pristupa oružju i smanjenja raspoloživosti i zloupotrebe oružja. Žene često imaju različit stav od muškaraca kada se radi o pitanjima bezbednosti, i zato je veoma bitno da se i ti stavovi čuju i razmotre u politikama. Žene u političkoj sferi treba da povećaju svoje znanje o SALW kako bi imale veći uticaj u odlučivanju.

S tim u vezi, kapacitete ženskih članova parlamenata trebalo bi povećati i to na polju:

- znanja o pitanjima kontrole SALW;
- svesti o uticajima SALW na žene;
- izgradnje kapaciteta lobija; i
- jačanja vladavine zakona.

Članovi parlamenata imaju naročito važnu ulogu, jer oni rade na tome da njihove zemlje donesu najbolje moguće zakone. Što se tiče kontrole SALW, misli se na zakone koji će bolje štiti i muškarce i žene. Mora se ograničiti mogućnost nabavke oružja i municije od strane onih koji čine nasilje u porodici i drugim interpersonalnim odnosima, kako bi se bolje zaštitile žrtve. Trebalo bi takođe uvesti i preventivne mere, kako bi se oružje prikupljalo u slučajevima kada ono predstavlja potencijalnu opasnost, a ne u momentu podizanja optužnice.¹⁹

11 Veća spremenost bezbednosnih institucija da reaguju na problem rodnih uloga

Pored poboljšanja zakonodavstva, moraju se povećati kapaciteti struktura koje sprovode zakon, u cilju sprovođenja kako zakona o kontroli malokalibarskog oružja tako i zakona o prevenciji nasilja u porodici. Mora se pokrenuti pitanje spremnosti bezbednosnih institucija da reaguju na probleme rodnih uloga, sa posebnim akcentom na obučavanje policije. Potrebno je intenzivirati obuku

¹⁹ Centar za humanitarni dijalog, 'Karika koja nedostaje: vodič za smanjenje oružanog nasilja angažovanjem članova parlamenata', 2007, str. 89.

policijskih službenika radi podizanja njihove svesti o uticaju SALW u slučajevima nasilja u porodici, čak i kada se iz oružja ne puca. Policajci se moraju obučiti da bolje razumeju i sprovode zakone o SALW u slučajevima nasilja u porodici, i da konstruktivnije sarađuju sa drugim pružaocima usluga vezanih za zaštitu žrtava nasilja u porodici.

Aneks A **(Normativni)** **Reference**

Normativni dokumenti koji slede sadrže odredbe koje, kroz reference u ovom tekstu, predstavljaju odredbe ovog dela standarda. Nijedna od ovih publikacija se ne odnosi na zastarele reference i njihove kasnije amandmane ili revizije. Bez obzira na to, strane u ugovoru zasnovanom na ovom delu standarda svakako bi trebalo da istraže mogućnost da primene najskorije izdanje normativnih dokumenata koji su naznačeni dalje u tekstu. Za važeće reference, važi najnovije izdanje normativnog dokumenta na koji se one oslanjaju. Članovi ISO i IEC redovno prave registre trenutno važećih ISO ili EN:

a) RMDS/G 02.10 – Rečnik termina i skraćenica;

Treba koristiti najnoviju verziju/izdanje ovih referenci. SEESAC poseduje primerke svih reference korištenih u izradi ovog standarda. SEESAC takođe vodi evidenciju najnovijih verzija/izdanja RMDS standarda, vodiča i reference, i mogu se potražiti na veb sajtu RMDS: <http://www.seesac.org/>. Nacionalne strukture nadležne za SALW, poslodavci i druga zainteresovana tela i organizacije bi trebalo da nabave ove primerke pre nego što započnu sa izvođenjem SALW programa.

Aneks B (Informativni) Reference

- a) Bonn International Centre for Conversion, 'Gender Perspectives on Small Arms and Light Weapons: Regional and International Concerns' (Lako i malokalibarsko oružje iz perspektive rodnih uloga: regionalni i međunarodni problem) Brief 24, July 2002.
- b) Centre for Humanitarian Dialogue, 'Missing Pieces: A Guide for Reducing Gun Violence through Parliamentary Action' (Karika koja nedostaje: vodič za smanjenje oružanog nasilja angažovanjem članova parlamenta), 2007, http://www.hdcentre.org/datastore/Small%20arms/Missing_Pieces/MPforparl_Eng.pdf
- c) Farr V., 'Gender analysis as a tool for multilateral negotiators in the small arms context': 109-136 (Analiza rodnih uloga kao sredstvo multilateralnih pregovarača u kontekstu malokalibarskog oružja), in *Disarmament as Humanitarian Action: From Perspective to Practice*, May 2006, http://www.unidir.ch/bdd/fiche-article.php?ref_article=2483
- d) Mreža međunarodne akcije za lako naoružanje, ženski portal, <http://www.iansa.org/women/index.htm>
- e) Nikolic-Ristanovic V. and Dokmanovic M., 'Međunarodni standardi u oblasti nasilja u porodici i njihova primena na zapadnom Balkanu', Beograd, 2006, <http://www.prometej-beograd.co.yu/Viktimologija/InternationalStandards.html>
- f) Parliamentary Forum on Small Arms and Light Weapons, 'Policy Statement on Gender and SALW' (Strateška izjava o rodu i SALW), Board of the Parliamentary Forum on SALW, meeting in Kenya, May 3-4, 2007
- g) SEESAC, 'Arms Law Compendium' and 'Arms Compendium Updates', <http://www.seesac.org/index.php?content=&page=alc§ion=3>
- h) SEESAC, 'Consultancy Report: Small Arms, Education and Children', 2006, <http://www.seesac.org/reports/Final%20Report%20SALW%20and%20Children1.pdf>
- i) SEESAC, 'Gun Culture in South Eastern Europe', 2006, <http://www.seesac.org/reports/Gun%20Culture%20FINAL.pdf>
- j) SEESAC, 'Strategic Overview of Armed Violence Data Collection and Analysis Mechanisms (South Eastern Europe)', 2006, <http://www.seesac.org/reports/AVDR.pdf>
- k) 'The Geneva Declaration', <http://www.iansa.org/issues/documents/armed-violence-and-development-geneva-declaration.pdf>
- l) UNDP 'Gender Mainstreaming in Practice: A Handbook', 2005, UNDP Bratislava, http://www.undp.org.pl/files/538/gm_handbook.pdf
- m) UNDP's Eight-Point Agenda for Women's Empowerment and Gender Equality in Crisis Prevention and Recovery, http://www.undp.org/bcpr/documents/gender/eight_points_agenda.pdf
- n) United Nations 'Programme of Action to Prevent, Combat and Eradicate the Illicit Trade in Small Arms and Light Weapons in All Its Aspects' <http://disarmament.un.org/cab/poa.html>
- o) United Nations Security Council Resolution 1325 on Women, Peace and Security, <http://www.peacewomen.org/un/sc/1325.html>
- p) United Nations Security Council Resolution 1612 (2005), <http://www.un.org/special-rep/children-armed-conflict/Download/S-RES-1612e.pdf>

Aneks C **(Informativni)** **Termini i skraćenice**

3.46

kontrola naoružanja

namećanje ogranićenja na proizvodnju, razmenu i širenje naoružanja od strane vlasti kojoj su dodeljena legitimna prava da sprovede ova ogranićenja.

3.80

obaveštenost

v. **obaveštenost o lakom i malokalibarskom naoružanju (SALW)**

3.44

kapacitet

snaga i sposobnost, koja može biti u smislu znanja, veština, ljudskih potencijala i resursa, za postizanje željenih ciljeva.

3.42

izgradnja kapaciteta

programi koji osposobljavaju i omogućavaju nezavisan razvoj njihovih korisnika.

3.106

policija u zajednici (CBP)

filozofija (način razmišljanja) i organizaciona strategija (način na koji se filozofija sprovodi u delo) koja policiji i zajednici omogućava da zajednički rade na novim načinima rešavanja problema kriminala, nereda i bezbednosnih pitanja kako bi se poboljšao kvalitet života za sve u toj zajednici.

Napomena: CBP uključuje učešće policije u zajednici i odgovaranje na potrebe te zajednice, kao i učešće zajednice u održavanju reda i pružanje podrške policiji.

Napomena: Dalje se može objasniti kao: „policija koja sa zajednicom saraduje na partnerskim osnovama; tako zajednica učestvuje u policijskom poslu; ta dva entiteta rade zajedno, mobilizujući resurse za dugoročno rešavanje problema koji se tiču javne bezbednosti, umesto da policija sama kratkoročno reaguje na incidente kada se oni dogode.“

3.149

uključivanje zajednice

U kontekstu SALW ovaj termin se odnosi naproces osmišljen da potrebe i prioritete ugroženih zajednica stavi u središte planiranja, implementacije i nadgledanja kontrole lakog i malokalibarskog naoružanja i drugih sektora.

Napomena: Uključivanje zajednice zasnovano je na razmeni informacija i uključuje zajednice u proces donošenja odluka kako bi bili ustanovljeni prioriteti SALW kontrole. Na taj način SALW kontrola nastoji da obuhvati celu zajednicu, da bude na nju usredsređena, i da obezbedi maksimalno uključivanje svih njenih delova. To uključivanje podrazumeva zajedničko planiranje, implementaciju, kontrolu i evaluaciju projekata.

Napomena: Uključivanje zajednice takođe pomaže zajednicama da razviju specifične prelazne strategije bezbednosti koje promovišu promene u ponašanju kako pojedinaca, tako i zajednice. Ovo se čini u nameri da se smanji uticaj SALW na pojedince i zajednice sve dok pretnja ne bude otklonjena.

Napomena: Ovo će biti jedan od glavnih strateških principa kontrole SALW.

3.9

CSO

organizacija civilnog društva (engl. Civil Society Organisation)
ne-državne organizacije sastavljene od dobrovoljnih učesnika.

3.28

evaluacija

proces kojim se pokušava, što je moguće sistematičnije i objektivnije, utvrditi zasluga ili vrednost neke intervencije.

Napomena: Reč „objektivno“ ukazuje na potrebu da se postigne uravnotežena analiza, da se prizna pristrasnost i da se pomire perspektive različitih učesnika (svih koji su zainteresovani za ove programe i na koje se oni odnose, uključujući korisnike kao prevashodno zainteresovane) kroz korišćenje različitih izvora i metoda.

Napomena: Smatra se da je evaluacija od strateškog značaja.

Napomena: Definicija kada se odnosi na programe. (*Priručnik UNICEF-a za politiku i programiranje*).

3.162

vatreno oružje

oružje koje poseduje cev iz koje je moguće ispaliti metak ili neki drugi projektil koji osobu može da usmrti ili da joj nanese ozbiljne telesne povrede. Vatreno oružje obuhvata i bilo kakvu vrstu pripadajućeg okvira ili šaržera, kao i bilo šta što je moguće preraditi da bi se koristilo kao vatreno oružje.²⁰

3.29

finansiranje

finansijska sredstva za ostvarivanje neke misije ili projekta.

3.109

pitanje roda

politika, ideje ili problemi koji uključuju loš tretman, nedostatak uključivanja u društvo, ili razvlašćivanje grupa na osnovu njihovih rodnih uloga – obično su to žene ili devojke.

3.169

zdravlje

u vezi sa radom, ne pokazuje samo odsustvo bolesti ili slabosti, već uključuje i fizičke i mentalne elemente koji utiču na zdravlje, koji su direktno povezani sa sigurnošću i higijenom na radnom mestu. [ILO C155]

3.32

IANSA

mreža međunarodne akcije za lako naoružanje (engl. International Action Network on Small Arms)

3.35

Indikator

kvantitativni ili kvalitativni faktor ili varijabla koja obezbeđuje jednostavan i pouzdan način za merenje uspešnosti, za opisivanje promena koje su povezane sa određenom intervencijom, ili za pomoć prilikom procene uspešnosti određenog razvoja ili faktora pomoći.

3.57

Međunarodna organizacija za standardizaciju (ISO)

Napomena: Svetska federacija nacionalnih organa iz više od 130 zemalja sveta. Rezultat njenog rada su međunarodni sporazumi koji se objavljuju kao ISO **standardi** i **vodiči**. ISO je nevladina organizacija (NVO) i standardi koje razvija su dobrovoljni, iako su neke od njih (uglavnom oni koji se tiču zdravlja, **bezbednosti** i zaštite okoline) mnoge zemlje usvojile kao deo svojih nadzornih okvira. ISO se bavi širokim spektrom ljudskih aktivnosti i mnoge aktivnosti vezane za **miniranje** imaju adekvatne standarde. Lista ISO vodiča i standarda može se naći u ISO katalogu na Web lokaciji: www.iso.ch/infoe/catinfo/html

Napomena: Razvijena je revidirana verzija minerskih standarda koja je kompatibilna sa ISO standardima i vodičima. Prihvatanje ISO formata i jezika omogućava određene značajne prednosti kao što su jedinstvenost grafičkog prikaza, korišćenje međunarodno priznate terminologije i veći stepen

²⁰ Krivični zakon Kanade (CCofC) Odeljak (S) 2 "Tumačenje", stav 2.

prihvatanja od strane međunarodnih, nacionalnih i regionalnih organizacija koje su već upoznate sa ISO standardima i vodičima

3.38

Intervencija

širok spektar situacija u kojima jedan subjekt ulazi u prostor drugog, sa ili bez njegovog pristanka.

3.132

savladane lekcije

uopštavanja zasnovana na iskustvima dobijenim tokom procene projekata, programa ili politike koji se izvlače iz određene konkretne situacije, i primenjuju na šire okolnosti. One, obično, naglašavaju prednosti i mane koje su uočene tokom pripreme, pripreme i implementacije, a koje utiču na ishod, uticaj i rad.

3.63

metodologija

logičan redosled procedura prilikom izvršavanja zadatka.

3.119

razoružanje na mikro nivou

prikupljanje, kontrola i uklanjanje malokalibarskog naoružanja, municije, eksploziva, lakog i teškog naoružanja od boraca, a takođe, često, i od civilne populacije. Njegov sastavni deo je i razvoj programa za odgovorno upravljanje oružjem i municijom.

3.70

nadzor

u kontekstu kontrole SALW, ovaj termin se odnosi na..... ovlašćeno nadgledanje položaja, aktivnosti ili procesa, od strane kvalifikovanog osoblja koje ne preuzima odgovornost za ono što nadgleda. Ovo se obično sprovodi radi provere ispunjavanja obaveza, procedura ili uobičajene prakse i često uključuje elemente snimanja i izveštavanja.

3.79

NVO (NGO)

(nevladina organizacija) (engl. non-governmental organization)
autonomna, volonterska, neprofitna organizacija.

3.117

proizvodnja

proizvodi, kapitalna dobra i usluge koji nastaju iz određene intervencije. Proizvodnja takođe uključuje i promene nastale nakon određene intervencije, a koje su značajne za ostvarivanje rezultata.

3.108

politika

definiše svrhu i ciljeve organizacije; formuliše pravila, standarde i principe delovanja koji rukovode načinima pomoću kojih organizacija želi da postigne te ciljeve.

Napomena: Politika se razvija kao odgovor na strateško upravljanje i terensko iskustvo. Ona, za uzvrat, utiče na način na koji se razvijaju planovi i kako se mobilizuju i primenjuju resursi. Politika je propisana i njeno poštovanje se podrazumeva ili se, u najmanju ruku, ohrabruje.

3.122

razvoj politike

pomoć koju mnoge akademske, međunarodne i nevladine organizacije pružaju vladama u razvoju strategija i pristupa upravljanju pojedinim pitanjima, problemima ili događajima.

3.110

post-konfliktno doba

vreme, period ili događaji koji se odigravaju u određenoj državi ili regionu koji je iskusio izbijanje konflikta ili nasilja u skorijoj prošlosti.

3.37

informacija za javnost

informacija koja se izdaje ili objavljuje sa osnovnom namerom da javnost bude u potpunosti informisana i da se tako dobije njeno razumevanje i podrška.

Napomena: Cilj informacije za javnost (PInfo) u okviru programa **SALW** je podizanje nivoa opšte informisanosti.

Napomena: PInfo je vrsta masovne mobilizacije koja pruža informacije o **SALW** problematici.

Napomena: U vanrednim situacijama, usled vremenskog ograničenja i nedostatka tačnih podataka, ovo predstavlja najpraktičniji način prenosa informacija o bezbednosti.

Napomena: U drugim situacijama, informacija za javnost može da podrži pregovore ili učešće zajednice.

3.88

oporavak

proces restauracije koji je u vezi sa situacijom u kojoj je nastao problem. Može da iziskuje „lečenje“, reparaciju, amelioraciju, pa čak i regeneraciju.

3.128

rizik

kombinacija verovatnoće pojavljivanja štetnog događaja i ozbiljnost izazvane **štete**. [ISO Vodič 51: 1999(E)]

3.102

Plan za bezbedniju zajednicu (PZB)

aktivnost na nivu lokalne zajednice, koja stavlja potrebe i prioritete ugroženih zajednica u centar planiranja, realizacije i nadzora aktivnosti kontrole SALW.

3.165

zalaganje za pitanja SALW

Program aktivnosti kojim se problemi i pitanja SALW programa iznose na uvid javnosti, vlasti medija, vlada i njihovih institucija kako bi se postigle promene i na institucionalnom i na individualnom nivou.

Napomena: Ove vrste aktivnosti uključuju i kampanje koje ukazuju na probleme i pitanja SALW programa i koje žele da ohrabre ljude da predaju oružje. Uopšte uzev, ovakve aktivnosti se sprovode kao deo podrške programima za prikupljanje naoružanja.

3.81

obaveštenost o lakom i malokalibarskom naoružanju (jačanje svesti o SALW)

program aktivnosti koji se sprovodi sa ciljem minimiziranja i, tamo gde je moguće, eliminisanja, negativnih posledica neadekvatne kontrole lakog i malokalibarskog naoružanja, primenom odgovarajuće kombinacije SALW podrške, upoznavanja sa rizicima i medijskih aktivnosti/kampanja informisanja javnosti. Ovi činioци zajedno rade na promeni ponašanja i na duži rok ohrabruju odgovarajuća alternativna rešenja.

Napomena: Gde god postoje, operacionalni ciljevi nacionalne kontrole lakog i malokalibarskog naoružanja će diktirati odgovarajuću vrstu aktivnosti na obaveštavanju o SALW.

Napomena: Obaveštavanje o SALW predstavlja masovni pristup koji pruža informacije o pretnji koju predstavlja lako i malokalibarsko naoružanje. Ono može biti u obliku formalnog ili neformalnog obrazovanja, a može da koristi i tehnike masovnih medija.

Napomena: U vanrednim situacijama, usled vremenskog ograničenja i nedostatka tačnih podataka, ovo je najpraktičniji način prenosa informacija o bezbednosti. U drugim situacijama, može predstavljati podršku saradnji sa lokalnom zajednicom.

3.48

kontrola lakog i malokalibarskog oružja (SALW)

aktivnosti koje zajedno imaju za cilj smanjenje društvenih, ekonomskih i ekoloških uticaja nekontrolisanog širenja i posedovanja SALW.

3.130

SALW obrazovanje o riziku

Proces koji ohrabruje grupe pod rizikom, kao i one koji poseduju lako i malokalibarsko naoružanje, da prihvate bezbednije načine ponašanja i omogućava kontakte između zajednica, drugih SALW komponenti i drugih sektora.

Napomena: Obrazovanje o SALW riziku može da bude samostalna aktivnost tamo gde se ne sprovodi prikupljanje oružja. Ako se u budućnosti planira amnestija, aktivnosti na obrazovanju o riziku će omogućiti efikasnu informativnu kampanju, korišćenjem mreža, sistema i metodologija koje su već prisutne kao deo obrazovnog programa, uz odgovarajuću promenu sadržaja.

Napomena: Obrazovanje o riziku predstavlja glavnu komponentu kontrole lakog i malokalibarskog naoružanja. Postoje dve međusobno povezane komponente koje jedna drugu osnažuju: a) Učešće lokalne zajednice; i b) Obrazovanje javnosti.

Napomena: Uopšte uzev, programi obrazovanja o SALW riziku mogu da koriste oba pristupa, pošto se oni međusobno osnažuju. Oni, međutim, nisu jedan drugom alternativa, niti predstavljaju alternativu iskorenjivanju pretnje koju predstavlja lako i malokalibarsko naoružanje, njegovim prikupljanjem i uništavanjem. Korišćenje ovih pristupa će takođe zavisiti od toga da li se sprovodi program prikupljanja oružja.

3.124

reforma bezbednosnog sektora (SSR)

dinamičan koncept za izradu strategije upravljanja bezbednosnim funkcijama na efikasan i efektan način koji je moguće demokratski kontrolisati, da bi se otpočelo sa reformom nacionalne bezbednosne infrastrukture.

Napomena: Nacionalna bezbednosna infrastruktura uključuje odgovarajuća ministarstva, civilne vlasti, pravosudni sistem, oružane snage, paravojne snage, policiju, obaveštajne službe, privatne vojne kompanije i nadzorne organizacije građanskog društva.

3.50

Lako i malokalibarsko naoružanje (SALW)

Svo smrtonosno oružje koje može da nosi pojedinačni borac ili lako vozilo i koje ne zahteva ozbiljnu logističku podršku i održavanje.

Napomena: U opticaju je veći broj definicija pojma SALW i međunarodni konsenzus o «ispravnoj» definiciji tek treba da bude postignut. Gore navedena definicija će se koristiti za potrebe RMDS.

3.164

zainteresovana strana

bilo koja osoba koja ima interes (ili „ulog“) za ono što određeni entitet radi (država, građansko društvo ili kompanija).

Napomena: Engleska reč „stakeholder“ (deoničar, zainteresovana strana – prim. prev.) razvila se u pojam sa posebnim značenjem u oblasti biznis menadžmenta, kada je reč o procesu donošenja odluka u institucijama – uključujući i velike poslovne korporacije, a posebno neprofitne organizacije.

3.138

standard

standard je dokumentovani dogovor koji sadrži tehničke specifikacije ili druge precizne kriterijume, koje treba koristiti konzistentno, kao pravila, smernice ili definicije karakteristika, da bi se osiguralo da materijali, proizvodi, procesi i usluge odgovaraju svojoj svrsi.

Napomena: Cilj RMDS je da poboljša bezbednost i efikasnost kontrole SALW podržavanjem poželjne procedure i prakse kako u glavnim štabovima, tako i na terenu. Da bi bili efikasni, standardi treba da budu merljivi, mogući, proverljivi i pogodni za definisanje.

3.41

istraživanje (istraživanje o SALW)

sistematski i logičan proces za utvrđivanje prirode i razmera širenja lakog i malokalibarskog naoružanja i njegovog uticaja na region, naciju ili zajednicu radi pružanja preciznih podataka i informacija za sigurnu, efikasnu i uspešnu intervenciju od strane odgovarajuće organizacije.

3.153

UNICEF

Dečji fond UN (United Nations Children's Fund)

3.151

UNDP

Razvojni program Ujedinjenih Nacija (United Nations Development Programme)

3.74

nasilje

namerna upotreba fizičke sile ili moći, bilo realno ili u vidu pretnje, protiv samog sebe, druge osobe, grupe ili zajednice, koja se završava, ili ima veliku verovatnoću da se završi povredom, smrću, psihološkom povredom, nerazvijenošću ili siromaštvom. [WHO, 2003].

3.90

oružje

bilo šta što se koristi, što je napravljeno ili namereno za:²¹

b) izazivanje smrti ili povrede bilo koje osobe; ili

U svrhu pretnje ili zastrašivanja bilo koje druge osobe, uključujući tu i pretnju vatrenim oružjem.

²¹ Krivični zakon Kanade (CCofC), Odeljak (S) 2 "Tumačenje" 2. pasus.

Annex D (Informative)

Lista-podsetnik UNDP-a za uključivanje pitanja roda u projektne ili strateške dokumente²²

Uvod i obrazloženje: Da li je dimenzija roda naglašena u polaznim informacijama o intervenciji? Da li obrazloženje sadrži ubedljive argumente za uključivanje pitanja roda i rodne ravnopravnosti?

Ciljevi: Da li cilj predložene intervencije odražava potrebe i muškaraca i žena? Da li se teži ispravljanju rodne neravnoteže zadovoljenjem praktičnih potreba kako muškaraca tako i žena? Da li se teži transformaciji institucija (socijalnih i drugih) koje pothranjuju rodnu neravnopravnost?

Korisnici: Izuzev u slučaju kada su intervencije usmerene posebno na muškarce ili žene, postoji li rodna ravnoteža u okviru ciljane grupe korisnika, kao korektivna mera za jačanje rodne ravnopravnosti?

Posebni ciljevi: Da li se ciljevi intervencije odnose na potrebe kako žena tako i muškaraca?

Aktivnosti: Da li planirane aktivnosti uključuju i muškarce i žene? Da li su potrebne dodatne aktivnosti kako bi rodna perspektiva bila jasno izražena (napr. obuka iz oblasti rodnih uloga, dodatno istraživanje itd.)?

Indikatori: Da li su razvijeni indikatori napretka učinjenog ka postizanju svakog posebnog cilja? Da li ovi indikatori mere rodne aspekte svakog posebnog cilja? Da li su indikatori razvrstani prema polu? Da li ciljane grupe garantuju dovoljan nivo ravnoteže među polovima kada je reč o aktivnostima (napr. kvote za učešće muškaraca i žena)?

Realizacija: Ko će sprovoditi planiranu intervenciju? Da li su ovi partneri prošli obuku iz oblasti uključivanja roda, kako bi održavali rodnu perspektivu tokom implementacije? Da li će i žene i muškarci učestvovati u sprovođenju intervencije?

Monitoring i evaluacija: Da li strategija monitoringa i evaluacije podrazumeva rodnu perspektivu? Da li će ona ispitati kako sadržaj tako i administrativne aspekte intervencije?

Rizici: Da li se širi kontekst rodnih uloga i odnosa u društvu smatra potencijalnim rizikom (tj. stereotipovi ili strukturalne barijere koje mogu sprečiti potpuno učešće jednog ili drugog pola)? Da li je razmotren potencijalni negativni uticaj intervencije (napr. potencijalno povećanje tereta za žene ili socijalna izolacija muškaraca)?

Budžet: Da li su finansije pravilno raspoređene prema polu, kako bi se obezbedilo da će i muškarci i žene imati koristi od planirane intervencije? Da li je potreba za obukom na temu rodne osetljivosti ili za kratokoročnim angažovanjem stručnjaka za rodnu tematiku unesena u budžet?

Aneksi: Da li su priloženi relevantni istraživački radovi (ili odlomci) u formi aneksa (posebno oni koji pružaju obrazloženje pažnje koju poklanjate pitanju roda)?

Strategija komunikacije: Da li je razvijena strategija komunikacije u cilju informisanja javnosti o postojanju, napredovanju i rezultatima projekta iz rodne perspektive?

²² UNDP 'Uključivanje pitanja roda u praksi: priručnik', 2005, UNDP Bratislava, http://www.undp.org.pl/files/538/gm_handbook.pdf, pristupljeno 30. maja 2007.

Aneks E (Informativni) Analiza posledica oružanog nasilja (2007)

Statistički podaci u matrici koja sledi uzeti su iz nacionalnih EUSAC/UNDP medijskih izveštaja i Konsolidovane analize o oružanom nasilju, izvedene iz tih izveštaja. U svrhe poređenja, dati su podaci samo za period of 1. januara do 31. aprila 2007, jer je sistem analize posledica oružanog nasilja zaživeo u većini zemalja 1. januara 2007.

DRŽAVA / ENTITET	POČINIOCI		ŽRTVE		NAPOMENE
	MUŠKARCI	ŽENE	MUŠKARCI	ŽENE	
Albanija	92 (98%)	2 (2%)	55 (81%)	13 (19%)	
Bosna	60 (98%)	1 (2%)	45 (92%)	4 (8%)	
Hrvatska	219 (98%)	4 (2%)	110 (63%)	66 (37%)	
BJR Makedonija	59 (100%)	0 (0%)	43 (90%)	5 (10%)	
Kosovo ²³	620 (98%)	10 (2%)	219 (93%)	16 (7%)	
Crna Gora	24 (100%)	0 (0%)	22 (92%)	2 (8%)	
POD-REGIONALNI PROSEČNI PROCENAT	99%	1%	85%	15%	

²³ Podaci sa Kosova izvedeni su iz policijskih izveštaja, i u manjoj meri iz analize medijskih izveštaja. Veliko odstupanje statistike sa Kosova u odnosu na druge zemlje verovatno govori o trendu lošeg izveštavanja o incidentima vezanim za SALW, a ne o znatno većem broju incidenata na Kosovu u poređenju sa drugim zemljama u regionu.

Aneks F (Informativni) Uključivanje pitanja roda u oblasti vezane za SALW i tematiku AVPP

OBLAST VEZANA ZA SALW	UKLJUČIVANJE PITANJA RODA
Granične kontrole	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Minimalno, ali moguće je povezati ga sa trgovinom ljudi.
Zakonodavstvo	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Izgraditi kapacitete civilnog društva i članova parlamenta da bi lobirali za poboljšanje zakona o nabavci i posedovanju oružja i za povezivanje ovih zakona sa zakonima o prevenciji nasilja u porodici.
Upravljanje informacijama	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sačiniti regionalnu bazu podataka o uticajima SALW na žene i devojke. ▪ Uključiti pitanje roda u nacionalne strategije za kontrolu SALW. ▪ Sačiniti jedan RMDS/G o SALW i rodnim ulogama.
Obaveštenost i komunikacija vezana za SALW	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Distribuirati, ili se zalagati za informacije razvrstane prema polu koje se šalju zainteresovanim stranama. ▪ Uzeti učešća u analizi rodnih uloga radi boljeg lobiranja za kontrolu oružja. ▪ Koordinirati i unaprediti kapacitete NVO. ▪ Promovisati SASP u cilju izgradnje kapaciteta ženskih organizacija.
Prikupljanje SALW	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Uključiti žene u kampanje prikupljanja SALW kao deo procesa zalaganja, nadzora i verifikacije.
Uništavanje SALW	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Minimalno.
Upravljanje SALW	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Minimalno.
Istraživanje o SALW	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Obezbediti noveliranje protokola istraživanja o SALW – odnosno unošenje rodne perspektive. ▪ Obezbediti da svi prikupljeni i distribuirani podaci budu razvrstani prema polu i godinama starosti.

AVPP TEMATIKA	UKLJUČIVANJE PITANJA RODA
Planovi za bezbedniju zajednicu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Žene treba da budu uključene u proces odlučivanja i pristup PARE (problem – analiza – reakcija – evaluacija) od samog početka.
Policija u zajednici	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pristup orijentisan ka ljudima, osetljivost prema rodnom i rodno-zasnovanom nasilju.
Obuka policije	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Poboljšati spremnost policijskih službi da reaguju u slučajevima nasilja u porodici uz upotrebu oružja. ▪ Povećati znanje policijskih službi o uticajima vatrenog oružja na žene.